

Balil, com a estudiós, analitzava el cant i la interpretació d'havaneres en diferents llocs. De Begur, deia que l'havanera que s'hi cantava era «molt més eixuta, una mica més sentimental, més forta», i de la de Calella, que tenia «més ritme d'havanera suau». El seu treball li va valer el reconeixement d'un dels premis 2x4 de la Fundació Ernest Morató el 2023.

Mig segle de Peix Fregit | El grup palafrugellenc d'havaneres Peix Fregit acaba de fer cinquanta anys de trajectòria. La seva creació deriva de les primeres edicions de la Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell. Van ser convidats a participar-hi el 1972 i van començar a oferir cantades esporàdiques, amb Maria Cervera, Josep Bastons i Manel Iglesias com a integrants. Des de llavors, han participat sempre en la cantada de Calella. El nom del grup està estretament lligat a la història de la vila de Palafrugell, concretament a la definició que li va donar un poema anònim del segle XVII: «Palafrugell, peix fregit i julioles [dites *julivies* al municipi] a la brasa...».

Actualment, el grup està format per Norbert Torrecillas, Pere Molina i Jordi Tormo i, al llarg dels cinquanta anys, hi han passat també altres intèrprets significatius del gènere, com ara Pere Bahí, Pere Savalls, Josep Cruañas i Pep Nadal (actualment, en el grup Port Bo). Josep Bastons (1927-2023), l'ànima del grup durant dècades, es va retirar el 2007. El seu repertori inclou havaneres, valsos mariners, sardanes i cançó marinera i de taverna. Després del Port Bo, que ja ha fet cinquanta-vuit anys, el Peix Fregit és el segon grup més antic del Baix Empordà.

LA CERDANYA

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

La indispensable Cadi-Pedraforca
L'any 2006 va néixer la revista *Cadi-Pedraforca* amb la voluntat de deixar testimoni escrit i gràfic dels oficis, els costums i el tarannà dels habitants de l'Alt Urgell, la Cerdanya i el Berguedà.

Dinou anys més tard i trenta-vuit números després, Guillem Lluch, director de la publicació, l'ha convertit en una

>> Alguns exemplars de la revista Cadi-Pedraforca.

eina de referència. Es tracta d'una revista semestral que en cada edició posa el focus en la divulgació d'un tema, que pot anar des de l'antropologia fins a la història, tot passant per tradicions locals, cultura, vida quotidiana o, fins i tot, la premsa groga.

Els protagonistes de les històries són la gent que habita aquestes comarques, i a partir del seu testimoni oral i la documentació que han conservat generació rere generació, construeixen la microhistòria d'aquest racó del Pirineu. Més de trenta col·laboradors són els encarregats de recollir la memòria oral i els documents inèdits que es conservaran entre les pàgines del que avui ja és una font de consulta indispensable.

Parlem cerdà! | *Padella, potó, tartallotja, fumaterri, carrota, tampis o tartabori* són algunes de les paraules amb les quals hem crescut els cerdans.

Cada cop és més estrany sentir-les, ja que anem perdent la darrera generació que les utilitzava en el seu dia a dia.

El Grup de Recerca de Cerdanya ha iniciat una campanya per difondre el parlar de Cerdanya a través d'unes samarretes que recullen alguns d'aquests mots. Al pit, una paraula amb la definició i les variants dialectals; a l'esquena, una llista de mots representatius d'aquest parlar, en què trobem gal·licismes i mots de procedència occitana.

Aquesta campanya salvarà el parlar de Cerdanya? Probablement no, però permetrà que els habitants de la comarca que no els coneixen s'hi familiaritzin i augmentin el seu sentiment de pertinença.

Més enllà del producte de consum o de l'aspecte folklòric que li puguem donar, aquesta iniciativa ens vincula directament a la nostra identitat cultural i a la nostra manera de viure i veure el món, però també ens convida a fer ús d'un patrimoni immaterial d'un valor incalculable com és el parlar de Cerdanya.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

La variant, aquest any | En una visita a la Vall d'en Bas, la consellera de Territori, Sílvia Paneque, va assegurar que la Generalitat trauria diners d'on fos per tirar endavant el projecte de la variant d'Olot i les Preses aquest mateix any. La consellera assegura que des del Govern

>> Vista de la muntanya de Sant Valentí de la Pinya, per on ha de passar el túnel de la variant d'Olot i les Preses. (Foto: QUIM ROCA MALLARACH)